

INTERVENCIÓ

PROPOSTA DE FUNCIONS I/O TASQUES EN EL DESENVOLUPAMENT DE L'ACCIÓ TUTORIAL

Equip X-9*

1. MOTIVACIÓ

Donada la importància que està adquirint l'acció tutorial als centres educatius, l'Equip d'Assessorament i Investigació en Psicologia i Pedagogia (X-9), format pels professionals dels Gabinetes Psico-Pedagògics Municipals d'Alzira, Carcaixent, Mancomunitat d'Alfarp, Llombai i Catadau, i Montserrat, proposa una reflexió que serveixi d'orientació per a la realització del Pla d'Acció Tutorial dels centres educatius.

2. INTRODUCCIÓ

Segons la normativa vigent (1) cada centre ha d'elaborar el seu *Pla d'Acció*

* COMPONENTS DEL GRUP X-9:

M.ª José Beneyto Puig
M.ª Jesús Caballer Ponce
M. Ignasi Chilet Torres
Amparo Clemente Corberá
Eduard Hervás Martínez
Juan A. Leiva Catalá
M.ª José Montejano Villalba
Pilar Muñoz Muñoz
Desamparados Vernich Ríos

ANNEX 1
RESPECTE AL GRUP D'ALUMNES

Ordre de prioritat	Ho pot assumir el professorat?	QUALIFICA COM A:			Què es necessita per a dur-ho endavant?
		Prioritari	Interessant	No necessari	
1. CONTRIBUIR A LA CREACIÓ D'UN GRUP/CLASSE COHESIONAT I PARTICIPATIU, fomentant la cooperació, l'espontaneïtat i l'autonomia.					
2. VALORAR INICIALMENT EL NIVELL MADURATIU I ESCOLAR DE L'ALUMNAT, per adequar la programació del curs al grup/classe.					
3. INFORMAR AL GRUP SOBRE L'ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DEL CENTRE ESCOLAR, LA NORMATIVA GENERAL (Reglament de Règim Intern, drets i deures de l'alumnat...), adaptant-la al seu nivell i posant de relleu les modificacions respecte al curs anterior, cas que les hi haguera.					
4. INFORMAR SOBRE ELS RECURSOS I ACTIVITATS INTERESSANTS QUE HI HAJA AL BARRI, AL MUNICIPI O LA COMARCA, contribuint així a desenvolupar actituds, interessos i habilitats a favor de la plena integració de l'alumne/a com a persona a la comunitat.					
5. ORIENTAR EL GRUP EN ESTRATÈGIES I HABILITATS ORGANITZATIVES.					
6. RECONÈIXER ELS CONFLICTES DE GRUP I, EN COL·LABORACIÓ AMB L'EQUIP DE PROFESSORAT IMPLICAT I EL PSICÒLEG O PEDAGOG DEL CENTRE, ESTABLIR PAUTES D'INTERVENCIÓ.					
7. FACILITAR LES VIES DE PARTICIPACIÓ DE L'ALUMNE/A EN EL CENTRE:					
a) Assegurant els nomenaments propis del sistema de representació vigent a la classe i al centre (delegat de curs, representant de l'alumnat en el Consell Escolar...) i facilitant el creixement democràtic del grup.					
b) Dialogant amb el grup/classe sobre temes d'interès general, promovent intervencions en moments informals, creant situacions per expressar idees, recollint opinions i suggeriments i informant d'aquestes per a ser resoltes. Oferir espais materials per a l'expressió: taulons d'anuncis, bústia de suggeriments, cartelleres...					
c) Mitjançant entre el seu grup i l'entorn, altres grups, l'equip directiu, el claustre, el consell escolar, etcètera.					
d) Organitzant i coordinant activitats culturals i d'esplai amb l'alumnat.					
e) Col·laborant en la creació del reglament de la classe: un conjunt de normes clares i senzilles que sent elaborat pel grup ordene les activitats i la convivència del grup.					
8. AJUDAR AL CONEIXEMENT I DOMINI DE LES TÈCNiques D'ESTUDI (segons nivells).					
9. ESTABLIR LA DISCIPLINA EN FUNCIÓ DE LES CAPACITATS I MADURACIÓ PERSONAL DE L'ALUMNE.					

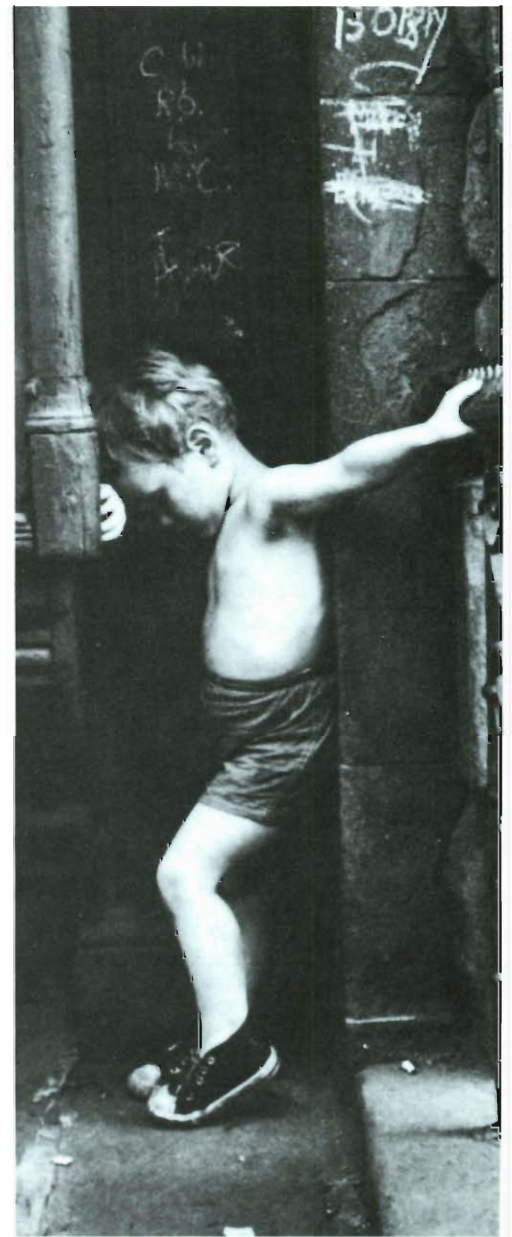

Tutorial, on «s'hi establiran els criteris orientadors de la tasca de tutoria», assenyalant seguidament quins continguts ha de tenir aquest *Pla*, que van des dels *Criteris d'avaluació dels aprenentatges*, als *Criteris de coordinació dels professors tutors amb els professionals de suport*, passant per *Planificació d'Activitats que afavorisquen la integració i planificació de les activitats d'informació i assessorament acadèmic i professional de l'alumnat*. Hi ha, doncs, unes funcions delimitades que cal desenvolupar.

Però, un *Pla d'Acció Tutorial* que pretenga ser mínimament eficaç no podrà ser implantat en un centre, encara que hagués estat dissenyat i redactat «perquè ho marca la normativa», si no ha estat discutit en profunditat, comprès i acceptat en les seues línies generals per tots/totes aquells/aquelles que intervenen en la tasca educativa.

RESPECTE A L'EQUIP EDUCATIU

Ordre de prioritat		Ho pot assumir el professorat?	QUALIFICA COM A:			Què es necessita per a dur-ho endavant?
			Prioritari	Interessant	No necessari	
	1. PARTICIPAR EN L'ELABORACIÓ DEL PLA DE COORDINACIÓ O INTERVENCIÓ EDUCATIVA A NIVELL DE CENTRE, CICLE O CLASSE.					
	2. SOL·LICITAR I ARREPLEGAR INFORMACIÓ DEL PROFESSORAT —I, SI CAL, DEL PSICÒLEG O PEDAGOG DEL CENTRE— REFERENT ALS/A LES ALUMNES, SOBRETOT EN CAS D'ALUMNES AMB NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS.					
	3. MANTENIR CONTACTES PUNTUALS AMB EL PSICÒLEG-PEDAGOG DEL CENTRE, INTERCANVIANT INFORMACIÓ SOBRE EL SEU GRUP/CLASSE, ESPECIALMENT EN CAS D'ALUMNES PROBLEMÀTICS.					
	4. FACILITAR INFORMACIÓ ALS PROFESSORS/RES SOBRE ELS/LES ALUMNES, AMB DISCRECIÓ PROFESSIONAL.					
	5. SER EL PORTAVEU DE LES OPINIONS I DESITJOS DEL PROFESSORAT DAVANT ELS/LES ALUMNES AMB NECESSITAT D'ATENCIÓ ESPECIAL, TANMATEIX, SER PORTAVEU DE L'EQUIP DIRECTIU DAVANT LES FAMÍLIES.					
	6. MODERAR I SUAVITZAR POSSIBLES TENSIONS ENTRE EL PROFESSORAT I LES FAMÍLIES.					
	7. COORDINAR LA PLANIFICACIÓ I EL DESENVOLUPAMENT DE LES AVALUACIONS I ELS PROGRAMES DE RECOLZAMENT O RECUPERACIÓ QUAN S'HAGEN DE FER. Té prioritat especial la unificació de criteris en situacions problemàtiques o d'escolars amb necessitats educatives especials.					
	8. ARREPLEGAR, SI CAL, INFORMACIÓ DEL PROFESSORAT I DEL PSICÒLEG/PEDAGOG DEL CENTRE A L'HORA DE FORMULAR EL CONSELL ORIENTADOR DE FINAL D'ETAPA (8è d'EGB).					
	9. FACILITAR A LA RESTA DEL PROFESSORAT DEL SEU GRUP/CLASSE L'ACCÉS AL MATERIAL FUNGIBLE NECESSARI PER AL DESENVOLUPAMENT DE LES ACTIVITATS DIÀRIES.					
	10. COL·LABORAR AMB EL DEPARTAMENT D'ORIENTACIÓ DEL CENTRE A TRAVÉS DE LES VIES ESTABLERTES I FENT-HI ARRIBAR ELS SUGGERIMENTS QUE CREGA OPORTUNES.					
	11. AJUDAR A PLANIFICAR I IMPLEMENTAR LES ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I D'OCI O EXTRAESCOLARS.					

És per açò que es pretén que el *Pla d'Acció Tutorial* siga el resultat d'un procés de reflexió conjunta on s'aborden tant els avantatges de l'*Acció Tutorial*, com qualsevol circumstància que limite o dificulte el desenvolupament d'aquestes tasques.

D'aquí que proposem una *reflexió prèvia* del tutor, des de la realitat del centre i del seu grup concret d'alumnes, passant posteriorment a traure unes conclusions *a nivell de cicle*.

I finalment caldrà establir l'aplicació d'aquest *Pla d'Acció Tutorial* en un *consens de tot el centre*.

És evident la necessitat de fer aquesta tasca, que òmpliga el buit existent entre la normativa —que obliga a fer el *Pla d'Acció Tutorial*— i la realitat existent en els centres. I caldrà fer-ho de forma sistemàtica, arribant a prendre unes decisions a

RESPECTE A LA FAMÍLIA

Ordre de prioritat		Ho pot assumir el professorat?	QUALIFICA COM A:			Què es necessita per a dur-ho endavant?
			Prioritari	Interessant	No necessari	
	1. INFORMAR I ORIENTAR ELS PARES EN RELACIÓ AL RENDIMENT ACADÈMIC I ADAPTACIÓ ESCOLAR DELS SEUS FILLS.					
	2. CONÈIXER ELS PARES I LLUR AMBIENT FAMILIAR, DEMANANT INFORMACIÓ SOBRE EL COMPORTAMENT DELS/DE LES ALUMNES (interessos, actituds...), PER TAL D'APROFUNDIR EN LA COMPRESIÓ DE LLUR SITUACIÓ I PODER ASSESSORAR-LOS O ORIENTAR-LOS.					
	3. ENTREVISTAR-SE AMB ELS PARES QUAN ES CREGA CONVENIENT O ELLS HO SOL·LICITEN.					
	4. AJUDAR ALS PARES, EN COORDINACIÓ AMB EL PEDAGOG/PSICÒLEG DEL CENTRE, A RESOLDRE ELS PROBLEMES I DIFICULTATS QUE TROBEN EN L'EDUCACIÓ DELS SEUS FILLS.					
	5. ESTABLIR VIES DE COL·LABORACIÓ AMB L'ASSOCIACIÓ DE PARES D'ALUMNES, SI ESCAU.					
	6. SER PORTAVEU DE LES FAMÍLIES DAVANT L'EQUIP EDUCATIU.					
	7. CONVOCAR REUNIONS DE PARES QUAN LA DINÀMICA DEL CURS HO EXIGESCA, AMB LA FINALITAT D'INFORMAR, GESTIONAR O RESOLDRE ASSUMPTE D'ÍNDOLE ACADÈMIC O EXTRA-ACADÈMICA.					
	8. ORGANITZAR I COORDINAR REUNIONS CONJUNTES DE PARES I ALUMNES QUAN AIXÍ HO PERMETA LA MADURESA PERSONAL D'AQUESTOS.					
	9. FACILITAR LA PARTICIPACIÓ DELS PARES EN EL DESENVOLUPAMENT D'ACTIVITATS DE CARÀCTER CURRICULAR (acadèmiques o de naturalesa cultural).					
	10. ASSESSORAR —EN COORDINACIÓ AMB EL PSICÒLEG/PEDAGOG DEL CENTRE— RESPECTE A LA SITUACIÓ ACADÈMICA DE L'ALUMNE/A, APTITUDS, INTERESSOS, APTITUDS I POSSIBILITATS RESPECTE A OPCIONS FUTURES EN L'ESTUDI O PROFESSIONI.					
	11. INFORMAR SOBRE L'ORGANITZACIÓ I NORMES DEL CENTRE, DECISIONS DE CLAUSTRE QUE ELS AFECTEN, INCIDENTS, SANCIONS, FALTES D'ASSISTÈNCIA, ETCÈTERA.					
	12. SOL·LICITAR LA COL·LABORACIÓ DELS PARES, QUAN LA MADURESA PERSONAL I CULTURAL HO PERMETA, EN LES ACTIVITATS DE RECUPERACIÓ I RECOLZAMENT (incloent el cas de les adaptacions curriculars), O D'AMPLIACIÓ (quan es tracte d'alumnes d'alta capacitat).					

nivell de claustre, que eviten d'una banda la simple «il·luminació intuitiva» com a mètode i, d'altra, l'aplicació voluntarista d'unes tècniques «que algú diu que són bones».

Amb tot açò, després d'aquesta reflexió personal del/la tutor/a que durà a la aprovació del claustre d'un *Pla* elaborat entre tots, s'anirà construint per al futur quina va a ser la teoria i la pràctica de l'*Acció Tutorial* d'aquest centre en concret, vista la realitat dels/de les professionals implicats/des, de l'alumnat i del marc social on es troba.

3. PROPOSTA DE TREBALL

Per a dur a terme d'una forma efectiva la prioritització de les tasques dels tutors/res s'han dissenyat uns fulls amb una relació de les distintes possibles funcions, amb 6 columnes que caldrà anar omplint.

ANNEX 1
RESPECTE A L'ALUMNAT

Ordre de prioritat		Ho pot assumir el professorat?	QUALIFICA COM A:			Què es necessita per a dur-ho endavant?
			Prioritari	Interessant	No necessari	
	1. CONÈIXER L'ALUMNE/A RESPECTE A:					
	a) Actitud davant l'escola i la relació amb els demés.					
	b) Aptituds cognitives.					
	c) Interessos, motivació i aspectes de la seua personalitat.					
	d) Rendiment acadèmic i procés d'aprenentatge.					
	e) El seu lloc dins el grup-classe.					
	f) El seu ambient familiar i entorn social.					
	2. AJUDAR L'ALUMNE/A A QUE ES CONEGA ELL MATEIX I EL SEU MÓN, dissenyant activitats que afavoresquen la seua maduració personal (respecte a valors, actituds...).					
	3. ATENDRE ESPECIALMENT ELS/LES ALUMNES AMB PROBLEMÀTICA D'ADAPTACIÓ ESCOLAR I PERSONAL (baix rendiment, manca de motivació davant les tasques escolars, dificultats de relació i integració, crisis maduratives, problemàtica familiar...).					
	4. ORIENTAR L'ALUMNE/A PER A UNA TRANSICIÓ ADEQUADA EN EL PAS DE CICLE I EN EL PAS D'ETAPA EDUCATIVA (EGB).					
	5. INFORMAR ELS/LES ALUMNES DE LLUR ADAPTACIÓ ESCOLAR (resultats acadèmics, actitud...).					
	6. REALITZAR ELS DOCUMENTS ADMINISTRATIUS CORRESPONENTS A CADA ALUMNE/A.					
	7. COORDINAR EL SEGUIMENT DEL PROGRAMA DE REEDUCACIÓ, RECUPERACIÓ, REFORÇAMENT O APROFUNDIMENT (àmpliament), en el cas d'alumnat amb dificultats d'aprenentatge o adaptació escolar.					
	8. ORIENTAR I ASSESSORAR EN L'ADQUISICIÓ D'HABILITATS ORGANITZATIVES I DE TÈCNiques D'ESTUDI, adaptant-les segons el nivell.					

La reflexió s'haurà de fer a nivell *personal* primer, per passar després a fer-se per *cicles* i, posteriorment, a nivell de *clastre*. Per a les dues primeres fases valen els mateixos fulls, on s'aniran donant ordres de prioritat a cada funció. Per al treball de clastre s'afegeixen uns altres fulls, on ja s'ordenarien les funcions que en aquest nivell s'han consensuat, i que serien la base real per al *Pla d'Acció Tutorial*.

a) *Treball personal i de cicle* (annex 1)

S'han dividit les possibles funcions dels/de les tutors/res segons es centren en *l'alumnat, el grup d'alumnes, l'equip directiu i la família*, ordenant-se aquestes en base als criteris de prioritat del professorat, tenint en compte si poden o no ésser assumides per ells mateixos, així com els recursos necessaris per a dur-les a terme.

Un cop feta la *reflexió i anotació personal* serà cas de passar a la fase de *discussió a les reunions de cicle*. En aquesta

ANNEX 2
RESPECTE A L'ALUMNAT*

Elaborat al curs 1990/91

ORDRE	FUNCIONS I/O TASQUES	CICLES	Què es necessita per a dur-ho endavant?
1. ^a			
2. ^a			
3. ^a			
4. ^a			
5. ^a			

* Cal utilitzar el mateix format de Fulla de Registre respecte a: Alumnes, Grup d'alumnes, Família i Equip Educatiu.

segona fase caldrà posar en comú les aportacions de cadascú i omplir els fulls amb el resultat del consens dels tutors del cicle. Aquestes fulles són les mateixes que les utilitzades al treball personal.

b) *Ressum del centre* (annex 2)

Una vegada s'arriba al consens per cicles, caldrà posar per ordre —respecte a cada element del procés educatiu: *alumnat, grup d'alumnes, família, etcètera*—, les funcions que s'assumeixen prioritàriament pel centre.

A la columna «Cicles» de l'annex 2, s'haurà d'especificar en quins cicles es veu necessària aquesta funció tutorial (Preescolar, C. Inicial, C. Mitjà, C. Superior).

En la darrera columna, «*Què es necessita per a dur-ho endavant*», s'haurà d'especificar quins materials, horaris, personal, etcètera, es necessita per a què al centre pugui portar-se a terme aquesta tasca concreta de l'Acció Tutorial.

Aquest darrer document, on el claustre hauria especificat per ordre de prioritats quines seran les accions tutorialis a dur al centre, serà la base ideal per a planificar en cada cicle i nivell les activitats concretes dels tutors. I serà el punt de referència per a l'elaboració de futurs *Plans d'Acció Tutorial*, així com per als tutors que s'hagen d'incorporar en cursos posteriors al centre, essent també un instrument útil a l'hora d'avaluar l'*Acció Tutorial* realitzada al llarg del curs.

(1) Normativa de la Comunitat Valenciana.

BIBLIOGRAFIA

- BRUNET GUTIÉRREZ, J. J.; NEGRO FAILDE, J. L.: *Tutoria con adolescentes*. Editorial San Pío X.
- HUDSON, S.: *Aprendiendo a resolver conflictos*. Editorial Lerna.
- MOSTIE, R.: *Técnicas de dinámica de grupo*. Editorial publicaciones ICCE.
- ORTEGA CAMPOS, M. A. y otros: *Tutorías: Qué son, qué hacen, cómo funcionan*. Editorial Popular, S. A. Exposiciones Pedagógicas 1.
- PALLARÉS, M.: *Técnicas de grupo para educadores*. Editorial ICCE.
- ROMAIN, J. M.; PASTOR, E.: *La tutoría: Pautas de acción e instrumentos útiles al profesor-tutor*. Editorial CEAC.